अंसा. क्र. २०८ रजिस्टर्ड नं. एमएच/एमआर/साऊथ-२२९/२००६-०८

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण

प्राधिकृत प्रकाशन

मंगळवार, डिसेंबर १८, २००८/अग्रहायण २७, शके १९३०

स्वतंत्र संकलन म्हणून फाईल करण्यासाठी या भागाला वेगळे पृष्ठ क्रमांक दिले आहेत.

भाग चार-अ

महाराष्ट्र शासनाने केंद्रीय अधिनियमांन्वये तयार केलेले (भाग एक, एक-अ आणि एक-ल यांमध्ये प्रसिद्ध केलेले नियम व आदेश यांव्यतिरिक्त) नियम व आदेश.

वित्त विभाग

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२, दिनांक २ डिसेंबर २००८

अधिसूचना

भारताचे संविधान.

क्रमांक सेवाप्र-११.०७/प्र.क्र. ११६/१/कोषा (प्रशा-३).—भारताचे संविधान याच्या अनुच्छेद ३०९ च्या परंतुकाद्वारे प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांचा वापर करून, आणि याबाबतीत केलेले सर्व विद्यमान नियम, आदेश किंवा संलेख यांचे अधिक्रमण करून, महाराष्ट्राचे राज्यपाल याद्वारे, लेखा व कोषागारे संचालनालय, वित्त विभाग, महाराष्ट्र शासन यातील वरिष्ठ लेखापाल, कनिष्ठ लेखापाल आणि लेखा-लिपिक या पदांवरील सेवाप्रवेशाचे विनियमन करणारे पुढील नियम करीत आहेत :—

१. या नियमांना, लेखा व कोषागारे, गट-क सेवा (सेवाप्रवेश) नियम, २००८ असे म्हणावे.

२. या नियमांत, संदर्भानुसार दुसरा अर्थ अपेक्षित नसेल तर,—

(क) " लेखा व कोषागारे, गट-क सेवा " याचा अर्थ, हे नियम अंमलात येण्याच्या दिनांकास अस्तित्वात असलेली उपलेखापाल या पदांसह वरिष्ठ लेखापाल, कनिष्ठ लेखापाल आणि लेखा-लिपिक

[किंमत : रुपये ७.००]

पदे असा आहे आणि त्यामध्ये, ज्या पदांवर या कर्मचाऱ्यांची प्रतिनियुक्ती किंवा बदली करण्यात येते अशी समतुल्य वेतनश्रेणीची इतर सर्व पदे यांचा समावेश होतो ;

(ख) " पदवी " याचा अर्थ, सांविधिक विद्यापीठाची पदवी, असा आहे ;

(ग) "सह/उप संचालक " याचा अर्थ, त्या त्या महसूल विभागाचा सह/उप संचालक, लेखा व कोषागारे, असा आहे ;

(घ) " वित्त विभाग " याचा अर्थ, महाराष्ट्र शासनाचा वित्त विभाग, असा आहे ;

(ङ) " शासन " याचा अर्थ, महाराष्ट्र शासन, असा आहे ;

(च) " उच्च माध्यमिक शाळा प्रमाणपत्र परीक्षा " याचा अर्थ, महाराष्ट्र माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळे अधिनियम, १९६५ (१९६५ चा महा. ४१) अन्वये विभागीय मंडळाकडून घेण्यात येणारी उच्च माध्यमिक शाळा प्रमाणपत्र परीक्षा, असा आहे आणि त्यामध्ये, शासनाने त्यास समतुल्य म्हणून घोषित केलेली इतर कोणतीही परीक्षा याचा समावेश होतो ;

(छ) " माध्यमिक शाळा प्रमाणपत्र परीक्षा " याचा अर्थ, महाराष्ट्र माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळे अधिनियम, १९६५ (१९६५ चा महा. ४१) अन्वये विभागीय मंडळाकडून घेण्यात येणारी माध्यमिक शाळा प्रमाणपत्र परीक्षा, असा आहे आणि त्यामध्ये, शासनाने त्यास समतुल्य म्हणून घोषित केलेली इतर कोणतीही परीक्षा याचा समावेश होतो ;

३. लेखा व कोषागारे, गट-क सेवेच्या प्रादेशिक संवर्गातील वरिष्ठ लेखापालाच्या पदावरील नियुक्ती, ज्यांनी त्या त्या प्रादेशिक संवर्गातील कनिष्ठ लेखापालाचे पद धारण केले असेल आणि त्या पदावर किमान तीन वर्षे इतकी नियमित सेवा केली असेल आणि ज्यांना महाराष्ट्र लेखा व स्थानिक निधी लेखा, गट-क सेवा विभागीय परीक्षा (भाग एक व दोन) उत्तीर्ण होण्यातून सूट मिळाली असेल किंवा ज्यांनी उक्त परीक्षा उत्तीर्ण केली असेल, अशा कनिष्ठ लेखापालाच्या त्या त्या प्रादेशिक संवर्गातील व्यक्तींमधून योग्यतेच्या अधीनतेने व ज्येष्ठतेच्या आधारे पदोन्नतीद्वारे करण्यात येईल.

४. लेखा व कोषागारे, गट-क सेवेच्या प्रादेशिक संवर्गातील कनिष्ठ लेखापालाच्या पदावरील नियुक्ती एकतर,—

(क) ज्यांनी लेखा व कोषागारे, गट-क सेवेच्या त्या त्या प्रादेशिक संवर्गातील लेखा-लिपिकाचे पद धारण केले असेल आणि ज्यांनी त्या लेखा-लिपिक संवर्गात तीन वर्षांपेक्षा कमी नाही इतकी नियमित सेवा केली असेल, आणि ज्यांना महाराष्ट्र लेखा व स्थानिक निधी लेखा, गट-क सेवा विभागीय परीक्षा (भाग एक) उत्तीर्ण होण्यातून सूट मिळाली असेल किंवा ज्यांनी उक्त परीक्षा उत्तीर्ण केली असेल, अशा लेखा-लिपिकाच्या त्या त्या प्रादेशिक संवर्गातील व्यक्तींमधून योग्यतेच्या अधीनतेने व ज्येष्ठतेच्या आधारे पदोन्नतीद्वारे करण्यात येईल ; किंवा

(ख) (एक) ज्याचे वय ३३ वर्षांपेक्षा अधिक नसेल :

परंतु, अगोदरच शासकीय सेवेत असलेल्या उमेदवारांच्या बाबतीत, वयोमर्यादा पाच वर्षांपर्यंत शिथिल करता येईल ; आणि

(दोन) ज्यांनी पुढील कोणतीही अर्हता, म्हणजे,—

(क) किमान ५५ टक्के इतक्या गुणांसह वाणिज्य शाखेची पदवी ; किंवा

(ख) सांख्यिकी, गणित किंवा अर्थशास्त्र असा मुख्य विषय घेऊन किमान ५५ टक्के इतक्या गुणांसह कला शाखेची पदवी ; किंवा

(ग) सांख्यिकी किंवा गणित असा मुख्य विषय घेऊन किमान ५५ टक्के इतक्या गुणांसह विज्ञान शाखेची पदवी धारण केली असेल ; किंवा

(घ) भारतीय परिव्यय व कार्य लेखापाल संस्थेकडून घेण्यात येणारी परिव्यय लेखाशास्त्राची अंतिम परीक्षा उत्तीर्ण केली असेल ; किंवा

(ड) व्यवसाय प्रशासनाची पदवी धारण केली असेल ; किंवा

(च) कोणतीही पदवी आणि सनदी लेखापालाची मध्यम स्तरीय परीक्षा उत्तीर्ण केली असेल ; किंवा

(छ) संगणक तंत्रज्ञान किंवा संगणकशास्त्र किंवा माहिती तंत्रज्ञान यातील विशेषज्ञतेसह अभियांत्रिकीमधील पदवी धारण केली असेल, अशा उमेदवारांमधून नामनिर्देशनाद्वारे करण्यात येईल :

परंतु, निवडीच्या कोणत्याही टप्प्यावर नियुक्ती प्राधिकाऱ्याच्या मते, अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती यांच्या उमेदवारांकरिता राखून ठेवलेली रिक्त पदे भरण्यासाठी उपखंड (क), (ख) आणि (ग) यांमध्ये नमूद केलेली किमान आवश्यक अर्हता धारण करणारे पुरेसे उमेदवार उपलब्ध नसतील तर, नियुक्ती प्राधिकाऱ्यास, अशा निवडीच्या बाबतीत, गुणांची अट ५० टक्क्यांपर्यंत शिथिल करता येईल, आणि अशा जाती किंवा जमातीच्या योग्य उमेदवारांची निवड करता येईल.

५. लेखा व कोषागारे, गट-क सेवेच्या प्रादेशिक संवर्गातील लेखा-लिपिकाच्या पदावरील नियुक्ती एकतर,—

(क) त्या त्या महसूल विभागाच्या सह/उप संचालक, लेखा व कोषागारे यांच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखालील विभिन्न कार्यालयातील गट ' ड ' मधील पद धारण केलेल्या व गट ' ड ' मधील त्या पदावर तीन वर्षापेक्षा कमी नाही इतकी नियमित सेवा झालेल्या आणि माध्यमिक शाळा प्रमाणपत्र परीक्षा उत्तीर्ण केलेल्या आणि या नियमाच्या उप खंड (ख) (२) मध्ये नमूद केलेली अर्हता धारण केलेल्या व्यक्तींमधून योग्यतेच्या अधीनतेने व ज्येष्ठतेच्या आधारे पदोन्नतीद्वारे करण्यात येईल ; किंवा

(ख) (१) ज्याचे वय ३३ वर्षापेक्षा अधिक नसेल :

परंतु, अगोदरच शासकीय सेवेत असलेल्या उमेदवारांच्या बाबतीत, वयोमर्यादा पाच वर्षापर्यंत शिथिल करता येईल ; आणि

(२) ज्यांनी किमान ५५ टक्के गुणांसह माध्यमिक शाळा प्रमाणपत्र परीक्षा अशी अर्हता धारण केली असेल :

परंतु, पुढील उच्च अर्हता धारण करणाऱ्या उमेदवारांना अधिक पसंती देण्यात येईल,—

(एक) वाणिज्य विषयासह उच्च माध्यमिक शाळा प्रमाणपत्र परीक्षा ; किंवा

(दोन) वाणिज्य शाखेची पदवी ; किंवा

(तीन) सांख्यिकी, गणित किंवा अर्थशास्त्र असा मुख्य विषय घेऊन कला शाखेची पदवी ; किंवा

(चार) सांख्यिकी किंवा गणित असा मुख्य विषय घेऊन विज्ञान शाखेची पदवी ; किंवा

(पाच) भारतीय परिव्यय व कार्य लेखापाल संस्थेकडून घेण्यात येणारी परिव्यय लेखाशास्त्राची अंतिम परीक्षा उत्तीर्ण केली असेल ; किंवा

(सहा) व्यवसाय प्रशासनाची पदवी ; किंवा

(सात) कोणतीही पदवी आणि सनदी लेखापालाची मध्यमस्तरीय परीक्षा उत्तीर्ण केली असेल :

परंतु, निवडीच्या कोणत्याही टप्प्यावर नियुक्ती प्राधिकाऱ्याच्या मते, अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती यांच्या उमेदवारांकरिता राखून ठेवलेली रिक्त पदे भरण्यासाठी उप खंड (ख) (२) मध्ये नमूद केलेली किमान आवश्यक अर्हता धारण करणारे पुरेसे उमेदवार उपलब्ध नसतील तर, नियुक्ती प्राधिकाऱ्यास, अशा निवडीच्या बाबतीत, गुणांची अट ५० टक्क्यांपर्यंत शिथिल करता येईल आणि अशा जाती किंवा जमातीच्या योग्य उमेदवारांची निवड करता येईल ; आणि

(३) ज्यांनी मराठी टंकलेखन प्रति मिनिट ३० शब्द किंवा इंग्रजी टंकलेखन प्रति मिनिट ४० शब्द इतक्या वेगाचे शासकीय वाणिज्य प्रमाणपत्र धारण केले असेल, अशा उमेदवारांमधून नामनिर्देशनाद्वारे करण्यात येईल.

६. नियम ४ व ५ यामध्ये नमूद केलेल्या पदांवर पदोन्नतीद्वारे आणि नामनिर्देशनाद्वारे करावयाच्या नियुक्त्या, अनुक्रमे १:२ आणि १:४ या प्रमाणात करण्यात येतील :

परंतु, पदोन्नतीसाठी पुरेसे पात्र उमेदवार उपलब्ध नसतील तर, नियुक्ती प्राधिकाऱ्यास, नामनिर्देशनाद्वारे करावयाच्या नियुक्त्यांचे प्रमाण वाढविता येईल.

७. नियम ३, ४ किंवा ५ यांमध्ये नमूद केलेल्या पदावर नियुक्त झालेल्या व्यक्तीने, याबाबतीत करण्यात आलेल्या नियमानुसार मराठी व हिंदी भाषा परीक्षा अगोदर उत्तीर्ण केलेल्या नसतील, किंवा त्या उत्तीर्ण करण्यापासून त्याला सूट मिळाली नसेल तर, त्या परीक्षा उत्तीर्ण करणे आवश्यक असेल.

८. नियम ४ आणि ५ यामध्ये नमूद केलेल्या पदावर नियुक्त झालेल्या व्यक्तीने, महाराष्ट्र लेखा व स्थानिक निधी लेखा, गट-क सेवा विभागीय परीक्षा, अनुक्रमे (भाग-एक आणि दोन) व (भाग-एक) ही. विभागीय परीक्षा अगोदर उत्तीर्ण केली नसेल तर, अशी विभागीय परीक्षा विहित कालावधीच्या/संधीच्या आत उत्तीर्ण करणे आवश्यक असेल.

९. नियम ३, ४ किंवा ५ यामध्ये नमूद केलेल्या पदावर नियुक्त झालेल्या व्यक्तीने, शासनाच्या माहिती व तंत्रज्ञान संचालनालयाकडून विहित करण्यात आले असेल असे संगणक हाताळण्याबाबतचे प्रमाणपत्र धारण करणे आवश्यक आहे.

१०. नियम ३, ४ किंवा ५ यामध्ये नमूद केलेल्या पदावर नियुक्त करण्यात आलेली व्यक्ती, लेखा व कोषागारे संचालनालयाच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखालील त्या त्या महसूल विभागातील कार्यालयांत, किंवा स्थानिक निधी लेखा विभाग, यातील पदांसह त्या त्या महसूल विभागातील इतर शासकीय कार्यालयांमधील समतुल्य वेतन श्रेणीच्या इतर कोणत्याही पदांवर बदली केली जाण्यास पात्र असेल.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

सुधीर श्रीवास्तव,

शासनाचे सचिव (वित्तीय सुधारणा).

प्रत :

राज्यपाल यांचे सचिव.

मुख्य सचिव.

मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव.

उप मुख्यमंत्र्यांचे सचिव.

मंत्री (वित्त) यांचे खाजगी सचिव.

राज्यमंत्री (वित्त) यांचे खाजगी सचिव.

प्रधान सचिव, सामान्य प्रशासन विभाग.

प्रधान सचिव, विधि व न्याय विभाग.

संचालक, लेखा व कोषागारे संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

मुख्य लेखा परीक्षक, स्थानिक निधी लेखा, कोकण भवन, नवी मुंबई.

अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.

सर्व विभागीय सह/उप संचालक, लेखा व कोषागारे.

सर्व कोषागार अधिकारी.

संचालक, भाषा संचालनालय, मुंबई (५ प्रती).

कार्यासन अधिकारी, कार्यासन-१२, सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

कार्यासन अधिकारी, ब शाखा, विधी व न्याय विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

निवड नस्ती (कोषा. प्रशा. ३).

वित्त विभाग

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२, दिनांक २ डिसेंबर २००८

अधिसूचना

भारताचे संविधान.

क्रमांक सेवाप्र-११.०७/प्र.क्र. १९६/२/कोषा (प्रशा-३).—भारताचे संविधान याच्या अनुच्छेद ३०९ च्या परंतुकाद्वारे प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांचा वापर करून, आणि याबाबतीत केलेले सर्व विद्यमान नियम, आदेश किंवा संलेख यांचे अधिक्रमण करून,महाराष्ट्राचे राज्यपाल याद्वारे, स्थानिक निधी लेखा, वित्त विभाग, महाराष्ट्र शासन यातील वरिष्ठ लेखापरीक्षक, कनिष्ठ लेखापरीक्षक, आणि लेखापरीक्षा-लिपिक या पदांवरील सेवाप्रवेशाचे विनियमन करणारे पुढील नियम करीत आहेत :—

१. या नियमांना, स्थानिक निधी लेखा, गट-क सेवा (सेवाप्रवेश) नियम, २००८, असे म्हणावे.

२. या नियमांत, संदर्भानुसार दुसरा अर्थ अपेक्षित नसेल तर,—

(क) " स्थानिक निधी लेखा, गट-क सेवा " याचा अर्थ, वरिष्ठ लेखापरीक्षक, कनिष्ठ लेखापरीक्षक आणि लेखापरीक्षा-लिपिक, असा आहे आणि त्यामध्ये, या कर्मचाऱ्यांची प्रतिनियुक्ती किंवा बदली करण्यात येते अशा समतुल्य वेतनश्रेणीची इतर सर्व पदे यांचा समावेश होतो ;

(ख) " पदवी " याचा अर्थ, सांविधिक विद्यापीठाची पदवी, असा आहे ;

(ग) " सह मुख्य लेखापरीक्षक/उप मुख्य लेखापरीक्षक (वरिष्ठ) " याचा अर्थ, त्या त्या महसूल विभागाचा सह मुख्य लेखा परीक्षक/उप मुख्य लेखापरीक्षक (वरिष्ठ), स्थानिक निधी लेखा, असा आहे ;

(घ) " वित्त विभाग " याचा अर्थ, महाराष्ट्र शासनाचा वित्त विभाग, असा आहे ;

(ङ) " शासन " याचा अर्थ, महाराष्ट्र शासन, असा आहे ;

(च) " उच्च माध्यमिक शाळा प्रमाणपत्र परीक्षा " याचा अर्थ, महाराष्ट्र माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळे अधिनियम, १९६५ (१९६५ चा महा. ४१) अन्वये विभागीय मंडळाकडून घेण्यात येणारी उच्च माध्यमिक शाळा प्रमाणपत्र परीक्षा, असा आहे आणि त्यामध्ये, शासनाने त्यास समतुल्य म्हणून घोषित केलेली इतर कोणतीही परीक्षा याचा समावेश होतो ;

(छ) " माध्यमिक शाळा प्रमाणपत्र परीक्षा " याचा अर्थ, महाराष्ट्र माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळे अधिनियम, १९६५ (१९६५ चा महा. ४१) अन्वये विभागीय मंडळाकडून घेण्यात येणारी माध्यमिक शाळा प्रमाणपत्र परीक्षा, असा आहे आणि त्यामध्ये, शासनाने त्यास समतुल्य म्हणून घोषित केलेली इतर कोणतीही परीक्षा याचा समावेश होतो.

३. स्थानिक निधी लेखा, गट-क सेवेच्या प्रादेशिक संवर्गातील वरिष्ठ लेखापरीक्षकाच्या पदावरील नियुक्ती, ज्यांनी त्या त्या प्रादेशिक संवर्गातील कनिष्ठ लेखापरीक्षकाचे पद धारण केले असेल आणि त्या पदावर किमान तीन वर्षे इतकी नियमित सेवा केली असेल आणि ज्यांना महाराष्ट्र लेखा व स्थानिक निधी लेखा, गट-क सेवा विभागीय परीक्षा (भाग एक व दोन), उत्तीर्ण होण्यातून सूट मिळाली असेल किंवा ज्यांनी

उक्त परीक्षा उत्तीर्ण केली असेल, अशा कनिष्ठ लेखापरीक्षकाच्या त्या त्या प्रादेशिक संवर्गातील व्यक्तींमधून योग्यतेच्या अधीनतेने व ज्येष्ठतेच्या आधारे पदोन्नतीद्वारे करण्यात येईल.

४. स्थानिक निधी लेखा, गट-क सेवेच्या प्रादेशिक संवर्गातील कनिष्ठ लेखापरीक्षकाच्या पदावरील नियुक्ती एकतर,—

(क) ज्यांनी स्थानिक निधी लेखा, गट-क सेवेच्या त्या त्या प्रादेशिक संवर्गातील लेखापरीक्षा-लिपिकाचे पद धारण केले असेल आणि ज्यांनी त्या लेखापरीक्षा-लिपिक संवर्गात तीन वर्षांपेक्षा कमी नाही इतकी नियमित सेवा केली असेल, आणि ज्यांना महाराष्ट्र लेखा व स्थानिक निधी लेखा, गट-क सेवा विभागीय परीक्षा (भाग एक) उत्तीर्ण होण्यातून सूट मिळाली असेल किंवा ज्यांनी उक्त परीक्षा उत्तीर्ण केली असेल, अशा लेखापरीक्षा-लिपिकाच्या त्या त्या प्रादेशिक संवर्गातील व्यक्तींमधून योग्यतेच्या अधीनतेने व ज्येष्ठतेच्या आधारे पदोन्नतीद्वारे करण्यात येईल ; किंवा

(ख) (एक) ज्याचे वय ३३ वर्षांपेक्षा अधिक नसेल :

परंतु, अगोदरच शासकीय सेवेत असलेल्या उमेदवारांच्या बाबतीत, वयोमर्यादा पाच वर्षांपर्यंत शिथिल करता येईल ; आणि

(दोन) ज्यांनी पुढील कोणतीही अर्हता, म्हणजे,—

(क) किमान ५५ टक्के इतक्या गुणांसह वाणिज्य शाखेची पदवी ; किंवा

(ख) सांख्यिकी, गणित किंवा अर्थशास्त्र असा मुख्य विषय घेऊन किमान ५५ टक्के इतक्या गुणांसह कला शाखेची पदवी ; किंवा

(ग) सांख्यिकी किंवा गणित असा मुख्य विषय घेऊन किमान ५५ टक्के इतक्या गुणांसह विज्ञान शाखेची पदवी धारण केली असेल ; किंवा

(घ) भारतीय परिव्यय व कार्य लेखापाल संस्थेकडून घेण्यात येणारी परिव्यय लेखाशास्त्राची अंतिम परीक्षा उत्तीर्ण केली असेल ; किंवा

(ङ) व्यवसाय प्रशासनाची पदवी धारण केली असेल ; किंवा

(च) कोणतीही पदवी आणि सनदी लेखापालाची मध्यम स्तरीय परीक्षा उत्तीर्ण केली असेल ; किंवा

(छ) संगणक तंत्रज्ञान किंवा संगणकशास्त्र किंवा माहिती तंत्रज्ञान यातील विशेषज्ञतेसह अभियांत्रिकीमधील पदवी धारण केली असेल, अशा उमेदवारांमधून नामनिर्देशनाद्वारे करण्यात येईल :

परंतु, निवडीच्या कोणत्याही टप्प्यावर नियुक्ती प्राधिकाऱ्याच्या मते, अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती यांच्या उमेदवारांकरिता राखून ठेवलेली रिक्त पदे भरण्यासाठी, उप-खंड (क), (ख) आणि (ग) यांमध्ये नमूद केलेली किमान आवश्यक अर्हता धारण करणारे पुरेसे उमेदवार उपलब्ध नसतील तर, नियुक्ती प्राधिकाऱ्यास, अशा निवडीच्या बाबतीत, गुणांची अट ५० टक्क्यांपर्यंत शिथिल करता येईल आणि अशा जाती किंवा जमातीच्या योग्य उमेदवारांची निवड करता येईल.

५. स्थानिक निधी लेखा, गट-क सेवेच्या प्रादेशिक संवर्गातील लेखापरीक्षा-लिपिकाच्या पदावरील नियुक्ती एकतर,—

(क) त्या त्या महसूल विभागाच्या सह मुख्य लेखापरीक्षक/उप मुख्य लेखापरीक्षक (वरिष्ठ), स्थानिक निधी लेखा यांच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखालील विभिन्न कार्यालयातील गट-' ड ' मधील पद धारण केलेल्या व गट-' ड ' मधील पदावर तीन वर्षांपेक्षा कमी नाही इतकी नियमित सेवा झालेल्या आणि माध्यमिक शाळा प्रमाणपत्र परीक्षा उत्तीर्ण केलेल्या आणि या नियमाच्या उप खंड (ख) (३) मध्ये नमूद केलेली अर्हता धारण केलेल्या व्यक्तिंमधून योग्यतेच्या अधीनतेने व ज्येष्ठतेच्या आधारे पदोन्नतीद्वारे करण्यात येईल ; किंवा

(ख) (१) ज्याचे वय ३३ वर्षांपेक्षा अधिक नसेल :

परंतु, अगोदरच शासकीय सेवेत असलेल्या उमेदवारांच्या बाबतीत, वयोमर्यादा पाच वर्षांपर्यंत शिथिल करता येईल ; आणि

(२) ज्यांनी किमान ५५ टक्के गुणांसह माध्यमिक शाळा प्रमाणपत्र परीक्षा अशी अर्हता धारण केली असेल :

परंतु, पुढील उच्च अर्हता धारण करणाऱ्या उमेदवारांना अधिक पसंती देण्यात येईल,—

(एक) वाणिज्य हा एक विषय घेऊन उच्च माध्यमिक शाळा प्रमाणपत्र परीक्षा ; किंवा

(दोन) वाणिज्य शाखेची पदवी ; किंवा

(तीन) सांख्यिकी, गणित किंवा अर्थशास्त्र असा मुख्य विषय घेऊन कला शाखेची पदवी ; किंवा

(चार) सांख्यिकी किंवा गणित असा मुख्य विषय घेऊन विज्ञान शाखेची पदवी ; किंवा

(पाच) भारतीय परिव्यय व कार्य लेखापाल संस्थेकडून घेण्यात येणारी परिव्यय लेखाशास्त्राची अंतिम परीक्षा उत्तीर्ण केली असेल ; किंवा

(सहा) व्यवसाय प्रशासनाची पदवी ; किंवा

(सात) कोणतीही पदवी आणि सनदी लेखापालाची मध्यम स्तरीय परीक्षा उत्तीर्ण केली असेल :

परंतु, निवडीच्या कोणत्याही टप्प्यावर नियुक्ती प्राधिकाऱ्याच्या मते, अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती यांच्या उमेदवारांकरिता राखून ठेवलेली रिक्त पदे भरण्यासाठी उप-खंड (ख) (२) मध्ये नमूद केलेली किमान आवश्यक अर्हता धारण करणारे पुरेसे उमेदवार उपलब्ध नसतील तर, नियुक्ती प्राधिकाऱ्यास, अशा निवडीच्या बाबतीत, गुणांची अट ५० टक्क्यांपर्यंत शिथिल करता येईल आणि अशा जाती किंवा जमातीच्या योग्य उमेदवारांची निवड करता येईल ; आणि

(३) ज्यांनी मराठी टंकलेखन प्रति मिनिट ३० शब्द किंवा इंग्रजी टंकलेखन प्रति मिनिट ४० शब्द इतक्या वेगाचे शासकीय वाणिज्य प्रमाणपत्र धारण केले असेल, अशा उमेदवारांमधून नामनिर्देशनाद्वारे करण्यात येईल.

६. नियम ४ व ५ यामध्ये नमूद केलेल्या पदांवर पदोन्नतीद्वारे आणि नामनिर्देशनाद्वारे करावयाच्या नियुक्त्या, अनुक्रमे १:२ आणि १:४ या प्रमाणात करण्यात येतील :

परंतु , पदोन्नतीसाठी पुरेसे पात्र उमेदवार उपलब्ध नसतील तर, नियुक्ती प्राधिकाऱ्यास, नामनिर्देशनाद्वारे करावयाच्या नियुक्त्यांचे प्रमाण वाढविता येईल.

७. नियम ३, ४ किंवा ५ यांमध्ये नमूद केलेल्या पदावर नियुक्त झालेल्या व्यक्तीने, याबाबतीत करण्यात आलेल्या नियमानुसार मराठी व हिंदी भाषा परीक्षा अगोदर उत्तीर्ण केलेल्या नसतील, किंवा त्या उत्तीर्ण करण्यापासून त्याला सूट मिळाली नसेल तर, त्या परीक्षा उत्तीर्ण करणे आवश्यक असेल.

८. नियम ४ आणि ५ यामध्ये नमूद केलेल्या पदावर नियुक्त झालेल्या व्यक्तीने, महाराष्ट्र लेखा व स्थानिक निधी लेखा, गट-क सेवा विभागीय परीक्षा, अनुक्रमे (भाग-एक आणि दोन) व (भाग-एक) ही विभागीय परीक्षा अगोदर उत्तीर्ण केलेली नसेल तर, अशी विभागीय परीक्षा विहित कालावधीच्या/संधीच्या आत उत्तीर्ण करणे आवश्यक असेल.

९. नियम ३, ४ किंवा ५ यांमध्ये नमूद केलेल्या पदावर नियुक्त झालेल्या व्यक्तीने, शासनाच्या माहिती व तंत्रज्ञान संचालनालयाकडून विहित करण्यात आले असेल असे संगणक हाताळण्याबाबतचे प्रमाणपत्र धारण करणे आवश्यक आहे.

१०. नियम ३, ४ किंवा ५ यांमध्ये नमूद केलेल्या पदावर नियुक्त करण्यात आलेली व्यक्ती, मुख्य लेखापरीक्षक, स्थानिक निधी लेखा यांच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखालील त्या त्या महसूल विभागातील कार्यालयांत, किंवा लेखा व कोषागारे यांतील पदांसह त्या त्या महसूल विभागातील इतर शासकीय कार्यालयांमधील समतुल्य वेतनश्रेणीच्या इतर कोणत्याही पदांवर बदली केली जाण्यास पात्र असेल.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

सुधीर श्रीवास्तव,
शासनाचे सचिव (वित्तीय सुधारणा).

प्रत

राज्यपाल यांचे सचिव.

मुख्य सचिव.

मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव.

उप मुख्यमंत्र्यांचे सचिव.

मंत्री (वित्त) यांचे खाजगी सचिव.

राज्यमंत्री (वित्त) यांचे खाजगी सचिव.

प्रधान सचिव, सामान्य प्रशासन विभाग.

प्रधान सचिव, विधि व न्याय विभाग.

संचालक, लेखा व कोषागारे संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई ४०० ०२१.

मुख्य लेखापरीक्षक, स्थानिक निधी लेखा, कोकण भवन, नवी मुंबई,

अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई

सर्व विभागीय सह/उप संचालक, लेखा व कोषागारे.

सर्व सह मुख्य लेखापरीक्षक/उप मुख्य लेखापरीक्षक (वरिष्ठ), स्थानिक निधी लेखा

सर्व उप मुख्य लेखापरीक्षक (कनिष्ठ), स्थानिक निधी लेखा

सर्व कोषागार अधिकारी.

संचालक, भाषा संचालनालय, मुंबई (५ प्रती).

कार्यासन अधिकारी, कार्यासन-१२, सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

कार्यासन अधिकारी, ब-शाखा, विधी व न्याय विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

निवड नस्ती (कोषा. प्रशा. ३).

RNI No. MAHBIL /2009/31733

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण भाग चार–अ

वर्ष ४, अंक १६६] मंगळवार, डिसेंबर ११, २०१८ / अग्रहायण २०, शके १९४० [पृष्ठे २, किंमत : रुपये १५.००

असाधारण क्रमांक २२४

प्राधिकृत प्रकाशन

महाराष्ट्र शासनाने केंद्रीय अधिनियमांन्वये तयार केलेले
(भाग एक, एक-अ आणि एक-ल यांमध्ये प्रसिद्ध केलेले नियम व आदेश यांव्यतिरिक्त), नियम व आदेश.

वित्त विभाग

हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२, दिनांक ११ डिसेंबर २०१८

अधिसूचना

भारताचे संविधान.

क्रमांक सेवाप्र.२०१८/प्र.क्र.१४३/कोषा (प्रशा-३).—भारताचे संविधानातील **अनुच्छेद ३०९** च्या परंतुकाद्वारे प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांचा वापर करून, महाराष्ट्राचे राज्यपाल याद्वारे, महाराष्ट्र शासनाच्या वित्त विभागाच्या अंतर्गत असणाऱ्या लेखा व कोषागारे संचालनालयामधील लेखा व कोषागारे, गट-क सेवा (सेवाप्रवेश) नियम, २००८ मध्ये पुढील सुधारणा करीत आहेत :—

१. या नियमांना, लेखा व कोषागारे, गट-क सेवा (सेवाप्रवेश) (सुधारणा) नियम २०१८ असे म्हणावे.

२. लेखा व कोषागारे, गट-क सेवा (सेवाप्रवेश) नियम, २००८ मधील नियम ६ **पुढीलप्रमाणे** सुधारण्यात येत आहे :—

" **नियम-६**.—नियम ४ मध्ये नमूद केलेल्या पदांवर पदोन्नतीने आणि नामनिर्देशनाने करावयाच्या नियुक्त्या १:१ व नियम ५ मध्ये नमूद केलेल्या पदांवर पदोन्नतीने आणि नामनिर्देशनाने करावयाच्या नियुक्त्या १:४ याप्रमाणात करण्यात येतील. "

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

नितीन गद्रे,
शासनाचे प्रधान सचिव.

आस्था-४ शाखा

58

महाराष्ट्र राज्यातील जिल्हा कोषागारांतील तसेच उप-कोषागारांतील लिपिकवर्गीय व पर्यवेक्षी कर्मचाऱ्यांच्या कामाचे प्रमाणक/निकष निश्चित करण्याबाबत—

महाराष्ट्र शासन
वित्त विभाग

निर्णय क्रमांक डीएटी. ११८४/सीआर-१३८/८४/एडीएम-४
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२,
दिनांक २४ मे १९८५/ज्येष्ठ ३, शके १९०७

वाचावे :

(१) शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्रमांक डीएटी. १८८२/सीआर-३३९/८२/एडीएम-४, दिनांक २६ मार्च १९८४ व दिनांक १९ जून १९८४ (अभ्यास समितीची नियुक्ती).
(२) संचालक, लेखा व कोषागारे, मुंबई, यांचे दिनांक २६ जून १९८४ चे पत्र (अभ्यास समितीचा अहवाल शासनास सादर).
(३) संचालक, लेखा व कोषागारे, मुंबई, यांचे पत्र क्रमांक एमएएस. १०८२/८७९४/८४/इ-४/११८२, दिनांक १८ डिसेंबर १९८४.
(४) शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्रमांक पीसीआर. १२७९/ सीआर-२६२/एसईआर-१०, दिनांक १० मे १९७९ (इंग्रजी टंकलेखकाच्या कामाचे प्रमाणक व अनुज्ञेय विशेष वेतन).
(५) शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्रमांक पीसीआर. १२७९/सीआर-८२४/एसईआर-१०, दिनांक १४ नोव्हेंबर १९७९ (मराठी टंकलेखकाच्या कामाचे प्रमाणक व अनुज्ञेय विशेष वेतन).
(६) शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्रमांक टीआरडब्ल्यू. १३८१/सीआर-५८५/एडीएम-२, दिनांक ५ मे १९८२ (निवृत्तिवेतन प्रदानविषयक कामासाठी कर्मचारी नेमण्यासाठीचे निकष).
(७) मुंबई कोषागार नियम, १९६० व महाराष्ट्र कोषागार नियम, १९६८ मधील परिशिष्ट ४.
(८) शासन ज्ञापन, वित्त विभाग, क्रमांक डीएटी. २३६६/२७८६/६६/बारा, दिनांक ११ सप्टेंबर १९६६ [वरिष्ठ लिपिक व कनिष्ठ लिपिकांचे प्रमाण (रेशो) ठरविण्याबाबत].

जिल्हास्तरीय कोषागार कार्यालये व तालुकास्तरीय उप-कोषागार कार्यालये ही राज्याच्या एकंदर अर्थव्यवस्थेमध्ये अत्यंत महत्त्वाची अंगभूत पाया घटक आहेत. आदर्श कोषागार कसे असावे व त्यासाठी कर्मचारीवृंद देताना तो कोणत्या सूत्रात बांधलेला असावा हे, "महाराष्ट्र कोषागार नियम, १९६८" च्या परिशिष्ट ४ मध्ये नमूद करण्यात आलेले आहे. गेल्या तीस वर्षांच्या कालावधीमध्ये व मुख्यतः दिनांक १ मे १९६० पासून महाराष्ट्र राज्याच्या निर्मितीनंतर योजनाबद्ध विकासाच्या पर्वास प्रारंभ झाल्यावर शासनाच्या उप-क्रमांमध्ये, विविधतेच्या व परिमाणाच्या अशा दोन्ही दृष्टीने, प्रचंड असामान्य व लक्षणीय वाढ झालेली आहे व या वाढीचा वेग प्रतिवर्षी वाढतच आहे. शासकीय कार्यालये व त्यांमधील अधिकारी व कर्मचारी यांची संख्या गेल्या २५–३० वर्षांत अनेक पटीने वाढलेली आहे व ही वाढ सतत होतच आहे. कोषागार कार्यालयांचा विकासाच्या कार्याच्या कार्यान्वितेशी प्रत्यक्ष संबंध नसला तरी शासनाच्या विविध कार्यालयांतील कर्मचाऱ्यांची संख्या वाढली किंवा नवीन उपक्रम हाती घेण्यात आले की सांकेतिक कार्ये (Conventional Matters) पार पाडणाऱ्या, परंतु अर्थव्यवस्थेतील अत्यंत महत्त्वाची अशी कालबद्ध स्वरूपाची कामे विहित नियमानुसार व विहित पद्धतीने करणाऱ्या कोषागारातील कामे ओघाने वाढतातच. गेल्या दशकामध्ये कोषागार कार्यालयांतील कामकाज अनेक पटीने वाढले आहे. सत्तेच्या विकेंद्रीकरणाच्या हेतूने व लोकाभिमुख प्रशासनाच्या दृष्टीने शासनाच्या मंत्रालयीन विभागांमध्ये, विभागीय कार्यालयांमध्ये, जिल्हा कार्यालयांमध्ये तसेच तालुका कार्यालयांमध्ये लक्षणीय वाढ झालेली आहे. राज्याच्या अंदाजपत्रकातील वित्तीय तरतुदींमध्येही अनेक पटीने वाढ झालेली आहे.

कोषागार कार्यालयांतील कामाच्या प्रमाणात अनेक पटीने व अनेक दिशांनी वाढ झालेली असली तरीसुद्धा सदर कामाच्या वाढीच्या प्रमाणात कोषागार कार्यालयांतील कर्मचाऱ्यांच्या संख्येत झालेली वाढ अगदी नगण्य आहे व तीही एतदर्थ (तदर्थ) आधारावर झालेली आहे. काही अपवाद वगळता राज्यातील सर्व कोषागार कार्यालयांना गेल्या १० वर्षांत वाढलेल्या कामाच्या व्यापाचा विचार करून अधिक कर्मचारीवृंद देण्यात आलेला नाही. कोषागार कार्यालयांतील कामामध्ये भरमसाठ वाढ होऊनही त्या मानाने कर्मचारीवृंदामध्ये वेळोवेळी वाढ न झाल्यामुळे सध्याच्या तुटपुंज्या कर्मचारीवृंदावर साहजिकच असह्य ताण पडत आहे. त्यांना जादा वेळ काम करावे लागत आहे व त्यांना बहुतांशी सुट्ट्यांचा लाभ घेता येत नाही. अशी परिस्थिती राहती असल्याचे शासनाच्या निदर्शनास आणून देण्यात आले आहे. कोषागारातील कामकाजाचे महत्त्व, त्याची पद्धती व त्याचे कालबद्ध स्वरूप लक्षात घेता कोषागार कार्यालयातील अनेक पटीने वाढलेल्या कामावर विपरीत परिणाम होत आहे. पगारांची व इतर देयके ही वेळच्या वेळी पारित होत नाहीत. महालेखापालांना पाठवावयाचे हिशेबही वेळच्या वेळी पाठवणे जमत नाहीत. महिन्यातून दोन वेळा पाठवावयाचे हिशेब, महिन्यातून प्रत्येक शासकीय कार्यालयाची पारित करावयाची विविध प्रकारची देयके, निवृत्तिवेतन प्रदाने व इतर आनुषंगिक प्रदाने यांच्या संख्येचा आढावा घेता कोषागार कार्यालयांतील विविध शाखांमधील कर्मचारीवृंदांमध्ये पुरेशी वाढ करणे अत्यावश्यक झालेले आहे. कर्मचारीवृंदामध्ये वाढ करण्याचे प्रस्ताव, अशा प्रकारच्या वाढीसाठी निकष निश्चित करण्यात आलेले नसल्यामुळे, मान्य होऊ शकले नाहीत.

कोषागार कार्यालयांतील कर्मचारीवृंदामध्ये वाढ करण्याची नितांत आवश्यकता लक्षात घेऊन कोषागार कार्यालयांतील सर्व शाखांमधील सर्व प्रकारच्या कामकाजाच्या बाबींचे निकष निश्चित करण्यासाठी शासनाने दिनांक २६ मार्च १९८४ च्या शासन निर्णयान्वये ७ अधिकाऱ्यांची एक अभ्यास समिती गठित केली होती. त्या समितीने कोषागार व उप-कोषागार कार्यालयांतील विविध शाखांच्या कामांचा कार्याभ्यास तंत्राचे पालन करून विचार केला. कामकाजाचे घटक निश्चित केले. ते काम नियमानुसार करण्यासाठी किती वेळ लागेल व त्या कामाचा वेग व व्याप कसा राहील यांसारख्या गोष्टींची प्रत्यक्ष पाहणी व तपासणी करून सम्यक विचार केला व अत्यंत काटेकोरपणे व व्यावहारिक दृष्टिकोनातून ठरविलेल्या निष्कर्षांवर आधारित अहवाल शासनाला संचालकांच्या दिनांक २६ जून १९८४ च्या पत्रासोबत

सादर केला होता. सदर अहवालाचा सर्वंकष विचार करून कोषागारांतील व उप-कोषागारांतील पर्यवेक्षक व इतर लिपिकवर्गीय कर्मचाऱ्यांच्या कामाचे प्रमाणक/निकष निश्चित करण्याबाबतचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

निर्णय.—दिनांक २६ मार्च १९८४ च्या उपरोक्त शासन निर्णयान्वये गठित करण्यात आलेल्या अभ्यास समितीने संचालक, लेखा व कोषागारे, मुंबई यांच्या उपरोक्त दिनांक २६ जून १९८४ च्या पत्रासोबत शासनाला सादर केलेल्या अहवालामधील शिफारशींचा शासनाने सम्यक विचार केला आहे. सदर अहवालातील समितीच्या सर्व शिफारशी तत्वतः मान्य करून शासन असे आदेश देत आहे की,—

(एक) जिल्हा कोषागार कार्यालयातील—

(१) आस्थापना शाखा,
(२) राजपत्रित लेखा परीक्षा शाखा,
(३) अराजपत्रित लेखा परीक्षा शाखा,
(४) ठेव शाखा,
(५) शासकीय वचन चिठ्ठया शाखा,
(६) धनादेश शाखा,
(७) गट विमा योजना शाखा,
(८) निवृत्तिवेतन शाखा,
(९) संकलन शाखा,
(१०) संगणक शाखा,
(११) मुद्रांक शाखा,

या ११ शाखांमधील किमान कर्मचारीवृंद व पर्यवेक्षी कर्मचारी/अधिकारीवर्ग या निर्णयासोबत जोडलेल्या विवरणपत्र 'अ' मध्ये दर्शविल्याप्रमाणे असावा.

(दोन) प्रत्येक उप-कोषागार कार्यालयातील किमान कर्मचारीवृंद व पर्यवेक्षी कर्मचारीवृंद या निर्णयासोबत जोडलेल्या विवरणपत्र 'ब' मध्ये दर्शविल्याप्रमाणे असावा.

(तीन) जिल्हा कोषागार कार्यालयांतील ११ शाखांमध्ये अतिरिक्त कर्मचारीवृंद मंजूर करण्यासाठी निश्चित करण्यात आलेले निकष या निर्णयासोबत जोडलेल्या विवरणपत्र 'क' मध्ये दर्शविल्याप्रमाणे असावेत.

याप्रमाणे विहित करण्यात आलेल्या निकषांनुसार राज्यातील प्रत्येक उप-कोषागारामध्ये व जिल्हा कोषागारामध्ये किती अतिरिक्त कर्मचारी/पर्यवेक्षी/अधिकारीवृंद आवश्यक आहे याचा काळजीपूर्वक आढावा लेखा व कोषागारे संचालनालयाने घ्यावा. अशा प्रकारे अनुज्ञेय अतिरिक्त कर्मचारी/पर्यवेक्षी/अधिकारीवृंदासाठी एकंदर किती पदे नव्याने निर्माण करावी लागतील व त्याबाबतचा एकंदर वित्तीय भार (आवर्ती व अनावर्ती) किती पडेल, प्रत्येक उप-कोषागाराची व जिल्हा कोषागाराची निकड लक्षात घेऊन कोणत्या कार्यालयामध्ये किती प्रमाणात कशा प्रकारे किती अवस्थेत (फेज) अतिरिक्त कर्मचारीवृंद शासनाने मंजूर करावा हे संचालकांनी निश्चित करावे व त्याबाबतचे प्रस्ताव शासनास सत्वर सादर करावेत. ज्या पदांसाठी विशेष वेतन देण्याचे तत्वतः मान्य करण्यात आले आहे त्याबाबतचे प्रस्ताव, संचालकांकडून प्राप्त झाल्यावर विशेष वेतनाचे दर नंतर निश्चित करण्यात येतील.

हे आदेश सामान्य प्रशासन विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक ७४५८/साप्रवि-१८/(कार्यव्यास पथक), दिनांक ३ ऑक्टोबर १९८४ अनुसार मिळालेल्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहेत.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

वि. द. पत्की
कार्यासन अधिकारी, वित्त विभाग.

प्रत—
महालेखापाल १ (लेखा परीक्षा), महाराष्ट्र, महर्षी कर्वे रोड, मुंबई (५ प्रती),
महालेखापाल १ (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र, महर्षी कर्वे रोड, मुंबई (५ प्रती),
महालेखापाल २ (लेखा परीक्षा), महाराष्ट्र, नागपूर (५ प्रती),
महालेखापाल २ (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र, नागपूर (५ प्रती),
संचालक, लेखा व कोषागारे, मुंबई (२५ प्रती),
संचालक, महाराष्ट्र राज्य लॉटरी, मुंबई (२ प्रती),
(विवरणपत्र 'ब' मधील टीप ४ च्या संदर्भात माहितीसाठी व आवश्यक त्या कार्यवाहीसाठी),
अधिदान व लेखा अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई (२ प्रती),
मुख्य लेखा परीक्षक, स्थानिक निधी लेखा, कोकण भवन, नवी मुंबई (२ प्रती),
उप संचालक, लेखा व कोषागारे, पुणे/नाशिक/नागपूर (प्रत्येकी ५ प्रती),
सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी (प्रत्येकी ४ प्रती),
सर्व उप-कोषागार अधिकारी (प्रत्येकी २ प्रती),
सामान्य प्रशासन विभाग, कार्यासन १८ (कार्यव्यास पथक) (२ प्रती),
कार्यासन अधिकारी, एडीएम-१, एडीएम-४अ, एडीएम-९, एडीएम-१०, एडीएम-११, एडीएम-१२, एडीएम-१४, एसईआर-७, एसईआर-१०, वित्त विभाग,
शासन निर्णय संग्रह, वित्त विभाग, एडीएम-४,
निवड नस्ती, वित्त विभाग, एडीएम-४,
नवीन पदे निर्मिती संग्रह, वित्त विभाग, एडीएम-४

विवरणपत्र 'अ'

[शासन निर्णय, वित्त विभाग क्रमांक ट्रेझरी. ११८४/सीआर-१३८/८४/एडीएम-४, दिनांक २४ मे १९८५ पहा]

जिल्हा कोषागार कार्यालयासाठी निश्चित करण्यात आलेला किमान कर्मचारीवृंद व किमान पर्यवेक्षी व अधिकारीवृंद दर्शविणारा तक्ता

अ. क्र. (१)	कोषागारातील शाखेचे नाव व अन्य तपशील (२)	किमान कर्मचारीवृंदाचे पदनाम (संवर्ग/श्रेणी) व संख्या (३)	
१	आस्थापना शाखा (आस्थापना, प्रशासन, निरीक्षण)	रोखपाल (कनिष्ठ लिपिक-विशेष वेतनासह)	१
		देयक लिपिक (वरिष्ठ लिपिक)	१
		देयकाव्यतिरिक्त कामासाठी (वरिष्ठ लिपिक)	१
		टंकलेखक (कनिष्ठ लिपिक)	१
		आवक लिपिक (कनिष्ठ लिपिक)	१
		जावक लिपिक (कनिष्ठ लिपिक)	१
		दफ्तरी (चतुर्थ श्रेणी) (स्वतंत्र)	१
		शिपाई (चतुर्थ श्रेणी) (स्वतंत्र) (रोख रकमेची बँकेतून ने-आण करण्याच्या कामासह)	१
२	राजपत्रित लेखा परीक्षा शाखा (देयकांची तपासणी, मंजुरी, लेखा परीक्षण व अनुषंगिक कामांच्या नोंदी घेणे इ.)	वरिष्ठ लिपिक	१
३	अराजपत्रित लेखा परीक्षा शाखा (देयके तपासणी, मंजुरी, लेखा परीक्षण, त्रैमासिक अहवाल, आक्षेपांचे निराकरण इ.)	वरिष्ठ लिपिक	१
४	ठेव शाखा (ठेवींचा हिशेब, देयके तपासणे, धनादेश तपासणे इ.)	कनिष्ठ लिपिक	१
५	शासकीय वचन चिठ्ठ्या शाखा (व्याजाची देयके तपासणी, हिशेब ठेवणे इ.)	कनिष्ठ लिपिक	१
६	धनादेश शाखा (धनादेश टंकलेखन व प्रदान वगैरे)	वरिष्ठ लिपिक	१
		टंकलेखक (धनादेश टंकलेखन)	१
		कनिष्ठ लिपिक (काऊंटर लिपिक)	१
७	निवृत्तिवेतन शाखा (निवृत्तिवेतन देयके तपासणे, लेखे ठेवणे इ.)	कनिष्ठ लिपिक	१
८	गट विमा योजना शाखा (देयके तपासणे, संकलन, नोंदवह्या, हिशोब, लेख्यांचा मेळ, चलनी सूची नोंद इ.)	कनिष्ठ लिपिक	१
९	संकलन शाखा (राज्य लेखे व केंद्र लेखे यांच्या जमा व खर्चाच्या नोंदवह्या ठेवणे, प्रमाणके व चलने पाठविणे इ.)	कनिष्ठ लिपिक (रोख पुस्तके लिहिण्यासाठी, राज्य जमा व खर्च)	२
		कनिष्ठ लिपिक (केंद्र जमा व खर्च, रोख पुस्तके, बँकेचे लेखापट व कोषागारातील धनादेश शाखेतून येणाऱ्या हिशोबासाठी)	२
१०	संगणक शाखा (संगणक चिठ्ठ्या तपासणे, नोंदवह्या ठेवणे इ.)	कनिष्ठ लिपिक	१
११	मुद्रांक शाखा (मुद्रांकांची मागणी करणे, साठविणे, विक्री करणे, मौल्यवान वस्तू व शिलकेचा ठेवणे, मुद्रांकाचे लेख ठेवणे इ.)	प्रमुख लेखापाल/उप लेखापाल/वरिष्ठ लिपिक (वार्षिक विक्रीच्या मूल्यानुसार)	१
		शिपाई (चतुर्थ श्रेणी) (स्वतंत्र)	१

टीप.—जिल्हा कोषागारातील किमान अनुज्ञेय कनिष्ठ लिपिक किंवा वरिष्ठ लिपिक या कर्मचाऱ्यांपैकी कुठल्याही श्रेणीच्या लिपिकाला कोणत्याही शाखेत नेमण्याचा/बदलण्याचा अधिकार कोषागार अधिकाऱ्याला राहील व कामाचे महत्त्व लक्षात घेऊन त्यांनी याबाबत निर्णय घ्यावा.

अ. क्र. (१)	कोषागारांतील शाखेचे नाव व अन्य तपशील (२)	किमान कर्मचारीवृंदाचे पदनाम (संवर्ग/श्रेणी) व संख्या (३)

जिल्हा कोषागार कार्यालयातील किमान कर्मचारीवृंदांच्या संदर्भात अनुज्ञेय किमान पर्यवेक्षी कर्मचारीवृंद

१	आस्थापना कामासाठी	प्रमुख लेखापाल (महाराष्ट्र वित्त व लेखा सेवा, वर्ग-३ संवर्गातील) १
२	(अ) राजपत्रित लेखा शाखा (ब) अराजपत्रित लेखा शाखा (क) ठेव शाखा .. (ड) शासकीय बचत निधुधा शाखा (इ) निवृत्तिवेतन शाखा .. (फ) धनादेश शाखा ..	.. या सहा शाखांमधील एकंदर कर्मचाऱ्यांची संख्या लक्षात घेऊन दर चार कर्मचाऱ्यांमागे एक पर्यवेक्षक (उप लेखापाल) असावा.

टीप.—या सहा शाखांमधील एकंदर कर्मचाऱ्यांची संख्या लक्षात घेऊन दोन किंवा अधिक पर्यवेक्षक अनुज्ञेय असल्यास, त्यांपैकी एक पर्यवेक्षक प्रमुख लेखापाल (महाराष्ट्र वित्त व लेखा सेवा, वर्ग-३ संवर्गातील) असावा व अन्य पर्यवेक्षक उप लेखापाल असावा/असावेत.

३	(अ) गट विमा योजना शाखा (ब) संकलन शाखा .. (क) संगणक शाखा	.. या तीन शाखांमधील एकंदर कर्मचाऱ्यांची संख्या लक्षात घेऊन दर सहा कर्मचाऱ्यांमागे एक पर्यवेक्षक (उप लेखापाल) असावा.

टीप.—या प्रमाणात दोन किंवा अधिक पर्यवेक्षक अनुज्ञेय असल्यास, त्यांपैकी एक पर्यवेक्षक प्रमुख लेखापाल (महाराष्ट्र वित्त व लेखा सेवा, वर्ग-३ संवर्गातील) असावा व उर्वरित उप लेखापाल श्रेणीतील असावा/असावेत.

जिल्हा कोषागार कार्यालयातील विविध शाखांच्या संदर्भात अनुज्ञेय किमान अधिकारीवृंद

१ कोषागार अधिकारी हा जिल्हा कोषागार कार्याचा "कार्यालय प्रमुख" राहील व तो महाराष्ट्र वित्त व लेखा सेवा वर्ग-१ (कनिष्ठ संवर्गातील अधिकारी असावा. या पदाचा अंतर्भाव कोषागारांतील एकूण अनुज्ञेय अधिकाऱ्यांच्या संख्येत राहील.

२	(अ) राजपत्रित लेखा परीक्षा शाखा (ब) अराजपत्रित लेखा परीक्षा शाखा (क) ठेव शाखा .. (ड) शासकीय वचनचिठ्ठ्या शाखा (इ) निवृत्तिवेतन शाखा .. (फ) धनादेश शाखा ..	.. किमान :—"अप्पर कोषागार अधिकारी" म्हणून म. वि. व ले. से., वर्ग-२ संवर्गातील एक अधिकारी असावा. मग पर्यवेक्षकांची संख्या एक असो किंवा दोन असो. (दर दोन पर्यवेक्षकांमागे एक अधिकारी) (अप्पर कोषागार अधिकारी) (महाराष्ट्र वित्त व लेखा सेवा, वर्ग-२ संवर्गातील असावा.)
३	(अ) गट विमा योजना शाखा (ब) संकलन शाखा .. (क) संगणक शाखा ..	.. दर तीन पर्यवेक्षकांमागे एक अधिकारी (अप्पर कोषागार अधिकारी) महाराष्ट्र वित्त व लेखा सेवा, वर्ग-२ संवर्गातील असावा.

४ मुद्रांक शाखा व सुरक्षा कक्ष यासाठी एक स्वतंत्र अप्पर कोषागार अधिकारी असावा व तो महाराष्ट्र वित्त व लेखा सेवा, वर्ग-२ संवर्गातील असावा. त्याच्याकडे लॉटरी विभागाचे कामही असावे.

किमान चतुर्थ श्रेणी कर्मचारीवृंद

वर्ग-१ व व वर्ग-२ अधिकाऱ्यांसाठी	२
आस्थापना व मुद्रांक शाखा वगळून इतर ९ शाखांसाठी ..	२
आस्थापना शाखा (दप्तरी व शिपाई)	२
मुद्रांक शाखा	१

विवरणपत्र 'ब'

(शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्रमांक डीएटी. ११८४/सीआर-१३८/८४/एडीएम-४, दिनांक २४ मे १९८५ पहा.)

उप-कोषागार कार्यालयातील किमान कर्मचारीवृंद व किमान पर्यवेक्षी कर्मचारीवृंद दर्शविणारा तक्ता तसेच अतिरिक्त कर्मचारीवृंद मंजूर करण्यासाठी निश्चित केलेले निकष दर्शविणारा तक्ता.

उप-कोषागारे —

(अ) बँकेशी संलग्न असलेली (बँकिंग) उप-कोषागारे (देयके तपासणे, चलने तपासणे, लेखे तयार करून जिल्हा कोषागारांना पाठविणे इ.)

- कनिष्ठ लिपिक १
- (महाराष्ट्र लेखा लिपिक परीक्षा उत्तीर्ण) १
- शिपाई
- उप-कोषागार अधिकारी (प्रमुख लेखापाल) (महाराष्ट्र वित्त व लेखा सेवा, वर्ग-३ संवर्गातील अधिकारी) १

(ब) बँकेतर उप-कोषागारे (नॉन-बँकिंग) (देयके तपासणे, चलने तपासणे, लेखे तयार करून जिल्हा कोषागारांना पाठविणे इ.)

- नगदी लिपिक (कनिष्ठ लिपिक) (लेखापाल) (महाराष्ट्र लेखा लिपिक परीक्षा उत्तीर्ण) १
- रोख लिपिक (कनिष्ठ लिपिक) (रोखपाल) १
- शिपाई १
- उप-कोषागार अधिकारी (प्रमुख लेखापाल) (महाराष्ट्र वित्त व लेखा सेवा, वर्ग-३ संवर्गातील अधिकारी) १

टीप.—(१) उप-कोषागारातील महाराष्ट्र लेखा लिपिक परीक्षा उत्तीर्ण लिपिकास व रोखपाल (रोख लिपिक) यास विशेष वेतन अनुज्ञेय राहील.

(२) उप-कोषागारांना द्यावयाच्या अतिरिक्त कर्मचारीवृंदासाठीचे निकष जिल्हा कोषागारांसाठी निश्चित करण्यात आलेल्या निकषांप्रमाणेच राहतील.

(३) बँकेतर उप-कोषागारात मुद्रांकाचा व्यवहार "रोख लिपिक" करीत असल्यामुळे "नगदी लिपिकाची" संख्या मुद्रांकाचे व्यवहाराव्यतिरिक्त इतर व्यवहाराचे आधारे निश्चित करावी. मुद्रांकाचे व्यवहार २००० भागण्यांहून जास्त असल्यास मुद्रांकासाठी स्वतंत्र लिपिक असावा.

(४) जेथे लॉटरी तिकिटांची संख्या दरमहा १०,००० तिकिटांच्या वर आहे तेथे लॉटरीच्या कामासाठी स्वतंत्र लिपिक असावा. जिल्हा लॉटरी अथवा उप-कोषागारांना तिकिटे पुरविण्याची व विक्री न झालेली तिकिटे परत करण्याची स्वतंत्र व्यवस्था जिल्हा लॉटरी अधिकाऱ्यांनी करावी.

विवरणपत्र 'क'

(शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्रमांक डीएटी. ११८४/सीआर-१३८/८४/एडीएम-४, दिनांक २४ मे १९८५ पहा.)

अधिदान व लेखा कार्यालय, मुंबई वगळून जिल्हा कोषागार कार्यालयांसाठी अतिरिक्त कर्मचारीवृंद मंजूर करण्यासाठी निश्चित करण्यात आलेले निकष

अ. क्र. (१)	कोषागारातील शाखेचे नाव व अन्य तपशील (२)	किमान कर्मचारीवृंदापेक्षा अतिरिक्त कर्मचारीवृंद मंजूर करण्यासाठी निश्चित केलेले निकष व इतर अनुषंगिक अभिप्राय. (३)
१.	आस्थापना शाखा (आस्थापना, प्रशासन, निरीक्षण) टीप.—सामान्य प्रशासन विभागाच्या निकषाप्रमाणे.	(१) देयकांसाठी : ७५ अराजपत्रित कर्मचाऱ्यांमागे एक देयक-लिपिक (तो वरिष्ठ लिपिक असावा.) (२) देयकांव्यतिरिक्त काम : संदर्भांची संख्या एका वर्षात ३,००० पेक्षा जास्त असल्यास एक लिपिक (तो वरिष्ठ लिपिक असावा.) (३) टंकलेखक : इंग्रजी टंकलेखकाने प्रतिदिनी ७,००० शब्द टंकलिखित करणे आवश्यक आहे. तसेच मराठी टंकलेखकाने प्रतिदिन ५,००० शब्द टंकलिखित करणे आवश्यक आहे. या निकषांप्रमाणे अतिरिक्त टंकलेखकांची संख्या निश्चित करण्यात यावी. (४) आवक जावक लिपिक : ३५० आवक नोंदींसाठी एक लिपिक ३५० जावक नोंदींसाठी एक लिपिक टीप.—आवक व जावक मिळून नोंदींची संख्या ३५० पेक्षा कमी होत असेल तर आवक व जावक नोंदींच्या कामासाठी एकच लिपिक असावा. (५) टेलिफोन ऑपरेटर : पीबीएक्स व्यवस्था असलेल्या ठिकाणी किमान दोन टेलिफोन ऑपरेटर्स (लिपिक श्रेणीतील) असावेत.

विवरणपत्र 'क'—चालू

(१)	(२)	(३)
		(६) व्यवस्थापक (केअर टेकर) : ज्या कोषागाराची इमारत कोषागाराच्या सर्वसाधारण संकल्पचित्राच्या मानाने मोठी असेल व ज्यात कोषागार कार्यालयाव्यतिरिक्त इतर कार्यालयांची सोय करण्यात आली असेल अशा ठिकाणी इमारतीची व्यवस्था पाहण्यासाठी एक व्यवस्थापक (केअर टेकर) (वरिष्ठ लिपिक श्रेणीतील) असावा.
२	राजपत्रित लेखा परीक्षा शाखा (देयकांची तपासणी, मंजुरी, लेखा परीक्षण व अनुषंगिक कामाच्या नोंदी घेणे इत्यादी). टीप.—राजपत्रित अधिकाऱ्यांची संख्या हा मुख्य निकष.	दर ३०० राजपत्रित अधिकाऱ्यांसाठी एक लिपिक (तो वरिष्ठ लिपिक असावा). टीप.—राजपत्रित अधिकाऱ्यांची संख्या ठरविताना कोषागारे व उपकोषागारे या दोन्हीही ठिकाणी वेतन घेणाऱ्या सर्व अधिकाऱ्यांचा विचार करण्यात यावा.
३	अराजपत्रित लेखा परीक्षा शाखा (देयके तपासणे, मंजुरी, लेखा परीक्षण तपासणीतील आक्षेपांचे निराकरण, त्रैमासिक अहवाल, अंदाजपत्रकासाठी माहिती देणे इत्यादी). टीप.—देयकांची संख्या हा मुख्य निकष	प्रतिवर्षी १२,००० देयकांसाठी एक लिपिक (तो वरिष्ठ लिपिक असावा). टीप.—या शाखेतील एकंदर देयकांचा विचार करताना त्यात राजपत्रित अधिकाऱ्यांची देयके, ठेव, निवृत्ति वेतन व वचनचिठ्ठ्या यांच्या देयकांचा विचार करू नये. जिल्ह्यातील इतर सर्व देयकांचा विचार करण्यात यावा.
४	ठेव शाखा [ठेवींचा हिशोब (लेजर अकौंट), देयके तपासणे, धनादेश तपासणे, पासबुके पूर्ण करणे, हिशोबाचा मेळ घालणे, वार्षिक शिल्लक तपासणे व त्यांचा महालेखापालांच्या लेख्याशी मेळ घालणे इत्यादी]. टीप.—देयके/धनादेश/चलने यांची संख्या हा मुख्य निकष	वार्षिक २१,००० प्रमाणके/चलने/धनादेश यांच्या नोंदीसाठी एक लिपिक (कनिष्ठ लिपिक).
५	शासकीय वचनचिठ्ठ्या शाखा (व्याजाची देयके तपासणी, हिशेब ठेवणे इत्यादी). टीप.—वचनचिठ्ठ्यांची संख्या हा मुख्य निकष.	वार्षिक दर १२,००० वचनचिठ्ठ्यांसाठी एक लिपिक (कनिष्ठ लिपिक).
६	धनादेश शाखा (धनादेश टंकलेखन, देयकांबाबतच्या अनुषंगिक नोंदी घेणे आणि प्रदाने इत्यादी). टीप.—धनादेशांसाठी पारित देयकांची संख्या हा मुख्य निकष.	वार्षिक पारित केलेल्या दर ६,६०० देयकांमागे एक लिपिक (कनिष्ठ लिपिक). टीप.—यात पारित केलेले देयक स्वीकारल्यापासून धनादेश वितरणापर्यंत सर्व कामे समाविष्ट आहेत पण लेखा परीक्षणाचे काम समाविष्ट नाही.
७	निवृत्ति वेतन शाखा (निवृत्ति वेतन देयके तपासणे, लेखे ठेवणे इत्यादी) टीप.—निवृत्ति वेतनधारकांची संख्या हा मुख्य निकष. (शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्रमांक टीआरडब्ल्यू. १९८१/सीआर–५८५/एडीएम–९, दिनांक ५ मे १९८२ अनुसार विहित केलेले निकष).	कोषागारांतून वेतन घेणाऱ्या दर ७३० निवृत्ति वेतनधारकांसाठी (पेन्शनर्स) एक लिपिक (कनिष्ठ लिपिक).
८	गट विमा योजना (देयके तपासणे, संकलन, नोंदवह्या, हिशेब लेख्यांचा मेळ, चलने, सूची, नोंद इ.) टीप.— देयके/प्रमाणके यांची संख्या हा मुख्य निकष.	(१) वार्षिक दर ३०,००० चलने/वजावट सूची यांच्यासाठी एक लिपिक (कनिष्ठ लिपिक). (२) वार्षिक दर ६,००० देयकांसाठी एक लिपिक (कनिष्ठ लिपिक).

विवरणपत्र 'ब'—चालू

(१)	(२)	(३)
९	संकलन शाखा (राज्य लेखे व केंद्र लेखे यांच्या जमा व खर्चाच्या नोंदवह्या ठेवणे, प्रमाणके व चलने वर्गवारी करणे, रोख पुस्तक लिहिणे व दुय्यम नोंदवह्या लिहिणे इ.) टीप.—प्रमाणके/चलने यांची संख्या हा मुख्य निकष.	किमान कर्मचारीवृंदाव्यतिरिक्त वार्षिक दर २६,००० चलने/प्रमाणके यासाठी एक लिपिक (कनिष्ठ लिपिक). टीप.—चलनांची संख्या मोजताना त्यात सर्व प्रकारची, परंतु जिल्हा कोषागारांतील लेख्यात स्वतंत्र नोंद असलेली चलने समाविष्ट करावीत. प्रमाणकांमध्ये ठेव/वचनचिठ्ठ्या/निवृत्तिवेतनासह सर्व प्रमाणके समाविष्ट करावी.
१०	संगणक शाखा (देयकांसोबत आलेल्या संगणक चिठ्ठ्या तपासणे, आक्षेप लिहिणे, नमुना अ ब व तपासणे, सूचक क्रमांक अद्ययावत ठेवणे, खर्च नियंत्रण नोंदवही ठेवणे इ.) टीप.—देयकांची संख्या हा मुख्य निकष.	वार्षिक दर ४०,००० देयकांमागे एक लिपिक (कनिष्ठ लिपिक).
११	मुद्रांक शाखा (मुद्रांकाची मागणी करणे, ते साठविणे, त्यांची विक्री करणे, मौल्यवान वस्तु, किल्ल्या, रोख पेटया (कॅश बॉक्स) व धनादेश यांचे देण्याघेण्याचे व्यवहार). टीप.—मागणीपत्रांची संख्या हा मुख्य निकष.	(१) दर २,००० मागणीपत्रांमागे एक मुद्रांक लिपिक (कनिष्ठ लिपिक). (२) मुद्रांक विभागात सुरक्षा कक्षात मालाची मोजणी करणे, मुद्रांक काढून देणे, पेटया काढणे व ठेवणे यासाठी एक स्वतंत्र शिपाई. (३) स्पेशल अॅडेसिव्ह मुद्रांकाची मागणीपत्रे २,००० पेक्षा अधिक असतील तेथे आणखी एक स्वतंत्र शिपाई. (४) (अ) एक कोटी रुपयांपर्यंत वार्षिक विक्री असेल तर वरिष्ठ लिपिकाची नेमणूक करावी. (ब) एक कोटी रुपयांपेक्षा अधिक पण दोन कोटींपर्यंत वार्षिक विक्री असेल तर वरिष्ठ लिपिकाऐवजी उप लेखापालाची नेमणूक करावी. (क) रुपये दोन कोटी व त्याहून अधिक वार्षिक विक्री असल्यास, उप लेखापालाऐवजी प्रमुख लेखापालाची (महाराष्ट्र वित्त व लेखा सेवा, वर्ग तीन संवर्गातील) नेमणूक करावी. (५) मुद्रांक शाखेसाठी स्वतंत्र अपर कोषागार अधिकाऱ्याचे (महाराष्ट्र वित्त व लेखा सेवा, वर्ग दोन संवर्गातील) पद असावे. टीप.—(१) टपाल, दूरध्वनी यांची प्रत्येक मागणी तसेच इतर मुद्रांकाच्या बाबतीत सिंगल लॉक नोंदवहीमध्ये प्रत्येक व्यक्ती/विक्रेता यांचे नावे नोंदलेला संपूर्ण व्यवहार एक मागणी समजावी. (२) मुद्रांक शाखेत काम करणाऱ्या वर्ग तीन व वर्ग चार मधील प्रत्येक कर्मचाऱ्याला विशेष वेतन अनुज्ञेय राहील. (संचालकांकडून प्रस्ताव आल्यावर शासन विशेष वेतनाच्या दरासंबंधीचे आदेश नंतर निर्गमित करील.) (३) मुद्रांक शाखेतील प्रत्येक कर्मचाऱ्याची प्रतिभूती रक्कम (सिक्युरिटी डिपॉझिट) सध्याच्या वरिष्ठ मुद्रांक लिपिकाइतकी घेऊन त्यास पदसिद्ध विक्रेत्याचे अधिकार देण्यात यावेत.

विवरणपत्र 'क'—समाप्त

(१)	(२)	(३)
		(अ) [illegible] टीप.—(१) वरिष्ठ लिपिक व कनिष्ठ लिपिक ह्यांचे प्रमाण (रेशो) १ : १ असावे. (पहा.— शा.शा. वि. वि, दिनांक ११ सप्टेंबर १९६९) ज्या उपकोषागारात/जिल्हा कोषागारात वरिष्ठ लिपिकाचे अतिरिक्त पद वरील रेशोनुसार अनुज्ञेय होईल त्यांच्याच आस्थापनेवर वरिष्ठ लिपिकाचे पद निर्माण करण्यात यावे. विहित प्रमाणानुसार वरिष्ठ लिपिकाचे पद निर्माण करताना कनिष्ठ लिपिकाचे पद रूपांतरित करावे. कनिष्ठ लिपिक व वरिष्ठ लिपिक या दोहोंची संख्या प्रमाणकानुसार अनुज्ञेय एकंदर लिपिक-वर्गीय कर्मचाऱ्यांच्या संख्येपेक्षा जास्त नसावी. (२) किमान चतुर्थ श्रेणी कर्मचारीवृंदापेक्षा अतिरिक्त चतुर्थ श्रेणी कर्मचारीवृंद हा शा. नि., वि. वि. क्र. सीएफएस.१४७७/सीआर-५७७/एसईआर-७, दिनांक १५ नोव्हेंबर १९७८ अनुसार अनुज्ञेय राहील. (ब) जिल्हा कोषागारातील ११ शाखांसाठी [illegible] टीप.— उपरोल्लेखित [illegible] किमान प्रकरणे दर्शवितात. तेव्हा या [illegible]निकषाहून किमान १५ टक्के अधिक प्रकरणे असल्यासच अतिरिक्त/ नवीन पदनिर्मितीचा विचार करण्यात यावा.

जिल्हा कोषागार कार्यालयातील अतिरिक्त कर्मचारीवृंदाच्या संदर्भात अनुज्ञेय पर्यवेक्षी (सुपरवायसरी) कर्मचारी/अधिकारी

(१) "कोषागार अधिकारी" हा महाराष्ट्र वित्त व लेखा सेवा, वर्ग एक (क) संवर्गातील अधिकारी राहील व तो त्या त्या जिल्हा कोषागाराचा "कार्यालय प्रमुख" राहील.

(२) राजपत्रित लेखा परीक्षा शाखा, अराजपत्रित लेखा परीक्षा शाखा, ठेव शाखा, शासकीय वचनचिठ्ठ्या शाखा, निवृत्तिवेतन शाखा, धनादेश शाखा या सहा शाखांसाठी दर दोन पर्यवेक्षकांमागे [illegible] दर ८ कर्मचाऱ्यांमागे एक अधिकारी (महाराष्ट्र वित्त व लेखा सेवा, वर्ग दोन संवर्गातील) असावा. (अतिरिक्त [illegible])

(३) गट विमा योजना शाखा, संकलन शाखा आणि गणक शाखा या तीन शाखांसाठी दर तीन पर्यवेक्षकांमागे (म्हणजेच दर ३० कर्मचाऱ्यांमागे) एक अधिकारी (महाराष्ट्र वित्त व लेखा सेवा, वर्ग दोन संवर्गातील) असावा. (अतिरिक्त बजा किमान).

(४) मुद्रांक शाखेतील सुरक्षिततेचा विचार करता, मुद्रांक शाखेसाठी एक स्वतंत्र महाराष्ट्र वित्त व लेखा सेवा, वर्ग दोन संवर्गातील अधिकारी असावा. (किमान प्रमाणेच)

(५) राजपत्रित लेखा परीक्षा शाखा, अराजपत्रित लेखा परीक्षा शाखा, ठेव शाखा, शासकीय वचनचिठ्ठी शाखा, निवृत्तिवेतन शाखा आणि धनादेश शाखा या सहा शाखांमधील पर्यवेक्षकाच्या कामासाठी दर चार लिपिकांमागे (यात वरिष्ठ लिपिकांचा अंतर्भाव असेल) एक पर्यवेक्षक असावा. (हा पर्यवेक्षक उपलेखापाल श्रेणीतील असावा.) या विहित प्रमाणात दोन किंवा अधिक पर्यवेक्षक अनुज्ञेय असल्यास, त्या पर्यवेक्षकांपैकी एक पर्यवेक्षक "प्रमुख लेखापाल" (महाराष्ट्र वित्त व लेखा सेवा, वर्ग तीन संवर्गातील) श्रेणीतील असावा व उर्वरित सर्व पर्यवेक्षक "उप-लेखापाल" श्रेणीतील असावेत -(अतिरिक्त बजा किमान).

(६) गट विमा योजना शाखा, संकलन शाखा आणि [illegible] (आस्थापना शाखा वेगळा) या तीन शाखांमधील पर्यवेक्षकांच्या कामासाठी दर दहा लिपिकांमागे (यात [illegible] अंतर्भाव असेल) एक पर्यवेक्षक उप-लेखापाल असावा. या विहित प्रमाणात एकापेक्षा अधिक पर्यवेक्षक अनुज्ञेय असल्यास, त्या पर्यवेक्षकांपैकी एक पर्यवेक्षक हा "प्रमुख लेखापाल" (महाराष्ट्र वित्त व लेखा सेवा, वर्ग तीन संवर्गातील) असावा. व उर्वरित सर्व पर्यवेक्षक "उप-लेखापाल" श्रेणीतील असावेत. (अतिरिक्त बजा किमान).

(७) आस्थापना शाखेसाठी एक स्वतंत्र "प्रमुख [illegible]" (महाराष्ट्र वित्त व लेखा सेवा, वर्ग तीन संवर्गातील) पर्यवेक्षक असावा. (किमान प्रमाणेच)

टीप.—अतिरिक्त कर्मचारीवृंदासाठीच्या प्रस्तावाचे पुनर्विलोकन किमान तीन वर्षांनंतर करण्यात यावे. अपवादात्मक परिस्थितीत अतिरिक्त कर्मचारीवृंदासाठीचे प्रस्ताव कोणत्याही वेळी करता येतील.

लेखा व कोषागारे संचालनालय व
स्थानिक निधी लेखा विभागातील
गट-क सेवेच्या सेवाप्रवेश नियमांच्या
अंमलबजावणी बाबत.

महाराष्ट्र शासन

वित्त विभाग

शासन निर्णय क्रमांक :क्र.सेवाप्र-११.०७/प्र.क्र.१९६/कोषा-(प्र-३),

मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२

दिनांक :२ मार्च, २००९

वाचा :
१. **शासन निर्णय,** वित्त विभाग क्र.डीएटी-१०६२/१/ ४-एमपीपाल/XII, दिनांक १६ एप्रिल,१९६३.
२. **शासन निर्णय,** वित्त विभाग क्र.डीएटी-१०६३/४१८/६३/XII, दिनांक ७ मे, १९६३.
३. **शासन निर्णय,** वित्त विभाग क्र.डीएटी-१०६४/१६४९/६४/XII, दिनांक २५ जून, १९६४.
४. **शासन निर्णय,** वित्त विभाग क्र.डीएटी-१०६३/२४६७/६३/XII, दिनांक २९ जून, १९६३
५. **शासन निर्णय,** वित्त विभाग क्र.डीएटी-१०६५/२६६०/६५/XII, दिनांक १८ जून, १९६५.
६. **शासन निर्णय,** वित्त विभाग क्र.डीएटी-१०७०/४२१९/७०/XII, दिनांक १४ सप्टेंबर, १९७०.
७. **शासन निर्णय,** वित्त विभाग क्र.डीएटी-१०७०/५५४२/७०-XII,दिनांक १३ जानेवारी, १९७१.
८. **शासन निर्णय,** वित्त विभाग क्र.डीएटी-१२७१/२९८३/७१/प-४, दिनांक १० ऑगस्ट, १९७३
९. **शासन निर्णय,** वित्त विभाग क्र.एमआयएस-१०८०/सीआर-३७७३/८०/प्रशासन-१४,
दिनांक १७ जानेवारी, १९८६.

प्रस्तावना :

शासन निर्णय, वित्त विभाग क्रमांक [illegible] १९६१/२२७९१ XV, दिनांक २७ डिसेंबर, १९६१ अनुसार **दिनांक** ०१ जानेवारी, १९६२ पासून लेखा व कोषागार संचालनालयाची स्थापना करण्यात आली. **लेखा व कोषागारे** संचालनालयाच्या अखत्यारीखाली विभागीय कार्यालये, अधिदान व लेखा कार्यालय व कोषागार **कार्यालये** कार्यरत आहेत. स्थानिक निधी लेखा विभागात मुख्य लेखा परीक्षक, सहमुख्य लेखा परीक्षक/ **उपमुख्य लेखा** परीक्षक (वरिष्ठ) व उपमुख्य लेखा परीक्षक यांची कार्यालये कार्यरत आहेत. या **कार्यालयांमधील गट-क** मधील समान वेतनश्रेणीमधील संवर्गांचे सेवाप्रवेश नियम भिन्न आहेत. तसेच या कार्यालयातील **काही संवर्ग** जिल्हास्तरीय, काही विभागस्तरीय तर काही राज्यस्तरीय आहेत. लेखा व कोषागार संचालनालयाच्या **तसेच** स्थानिक निधी लेखा विभागाच्या कामाच्या स्वरूपात झालेले परिवर्तन, वाढलेली व्याप्ती, **नवीन तंत्रज्ञानाचा** वापर व कालानुरूप बदल करण्याची आवश्यकता यांचा विचार करून उपरोक्त नमूद सर्व **कार्यालयातील** संवर्गांच्या सेवाप्रवेश नियमांमध्ये एकवाक्यता आणण्यासाठी लेखा व कोषागार गट-क सेवा **(सेवाप्रवेश) नियम,** २००८ व स्थानिक निधी लेखा गट-क सेवा (सेवाप्रवेश) नियम, २००८ असे नवीन सेवाप्रवेश **नियम** दिनांक ०२ डिसेंबर, २००८ पासून अस्तित्वात आलेले आहेत. सध्या उपरोक्त **कार्यालयांमध्ये अस्तित्वात** असलेल्या सेवाप्रवेश नियमाप्रमाणे कार्यरत असलेले कर्मचारी व नव्या **नियमाप्रमाणे भरती** होणारे कर्मचारी यांच्यामध्ये सेवाविषयक अडचणी निर्माण होऊ नयेत यासाठी काही तरतुदी **करणे आवश्यक** आहे. ही बाब विचारात घेऊन शासन पुढीलप्रमाणे निर्णय घेत आहे.

शासन निर्णय :

१. वित्त विभाग, शासन अधिसूचना क्रमांक : सेवाप्र-११.०७/प्र.क्र.१९६/१/कोषा (प्रशा-३), **दिनांक ०२ डिसेंबर,** २००८ व सेवाप्र-११.०७/प्र.क्र.१९६/२/कोषा (प्रशा-३), दिनांक ०२ डिसेंबर, २००८ अन्वये **लेखा व कोषागारे** संचालनालय व स्थानिक निधी लेखा विभाग या अंतर्गत पदांसाठी अनुक्रमे लेखा व कोषागार **गट-क सेवा** व **स्थानिक** निधी लेखा गट-क सेवा स्थापित होऊन प्रादेशिक संवर्ग निर्माण करण्यात आले आहेत. **वास्तव सोबतच्या** परिशिष्ट- एक मध्ये नव्या संवर्गाच्या सापेक्ष नव्याने निर्माण करण्यात आलेले संवर्ग

[illegible]

[illegible]

२. जुन्या संवर्गातील पदावर [illegible] त्या त्या पदासाठी विहित असलेले या पूर्वीचे नियम लागू राहतील. [illegible] नवीन संवर्ग अस्तित्वात येण्यापूर्वी कार्यरत असलेले कर्मचारी दि. २ डिसेंबर, २००[illegible] या दिवशी संबंधित नवीन संवर्गात दाखल झाल्याचे मानण्यात (deemed) येईल.

३. नवीन संवर्गात दाखल झाल्यामुळे जुन्या संवर्गातील कर्मचाऱ्यांना नियमित पदोन्नतीचा लगतचा प्रथम नियुक्तीचा दिनांक हा सेवाज्येष्ठतेसाठी विचारात घेण्यात येईल.

४. अ) सेवाप्रवेशोत्तर (मिनिस्टेरिअल) परीक्षेऐवजी या पुढे 'महाराष्ट्र लेखा व स्थानिक निधी लेखा गट-क विभागीय परीक्षा भाग-एक' ही परीक्षा घेण्यात येईल.

ब) महाराष्ट्र लेखा लिपिक परीक्षेऐवजी यापुढे 'महाराष्ट्र लेखा व स्थानिक निधी लेखा गट-क विभागीय परीक्षा भाग-एक व भाग-दोन' ही परीक्षा घेण्यात येईल.

क) जुन्या संवर्गातील कर्मचाऱ्यांना लागू असलेली सेवाप्रवेशोत्तर किंवा महाराष्ट्र लेखा लिपिक परीक्षा उत्तीर्ण होण्यासाठी त्यांना सध्याच्याच अभ्यासक्रमाप्रमाणे दोन संधी देण्यात येतील. या दोन संधीत ते उत्तीर्ण न झाल्यास वर 'अ' व 'ब' मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे परीक्षा त्यांना उत्तीर्ण व्हावी लागेल.

ड) वर नमूद दोन संधी देताना ज्यावेळी जुन्या व नव्या संवर्गातील कर्मचाऱ्यांसाठी एकाचवेळी परीक्षा घेण्यात येतील अशा वेळी जुन्या संवर्गातील उत्तीर्ण कर्मचारी नवीन संवर्गातील उत्तीर्ण कर्मचाऱ्यांना परीक्षा वर्षानुसार ज्येष्ठ राहतील.

५. सेवाप्रवेशोत्तर परीक्षा व महाराष्ट्र लेखा लिपिक परीक्षा उत्तीर्ण झालेल्या किंवा सूट मिळालेल्या जुन्या संवर्गातील कर्मचाऱ्यांना नव्या संवर्गासाठी विहित केलेल्या या परीक्षा अनुक्रमे भाग-एक व भाग-दोन उत्तीर्ण होण्याची आवश्यकता नसेल.

६. अ) लेखा व कोषागारे गट-क संवर्गातील वरिष्ठ लेखापाल, कनिष्ठ लेखापाल आणि लेखा लिपिक या पदांसाठी प्रादेशिक सहसंचालक/ उपसंचालक, लेखा व कोषागारे हे नियुक्ती प्राधिकारी असतील.

ब) स्थानिक निधी लेखा गट-क संवर्गातील वरिष्ठ लेखापरीक्षक, कनिष्ठ लेखापरीक्षक व लेखापरीक्षा लिपिक या पदांसाठी प्रादेशिक सहमुख्य लेखापरीक्षक / उपमुख्य लेखापरीक्षक (वरिष्ठ) हे नियुक्ती प्राधिकारी असतील.

७. कार्यालय प्रमुखाच्या नियंत्रणाखाली असलेल्या पदांवर काम करणाऱ्या जुन्या संवर्गातील व नव्या संवर्गातील कर्मचाऱ्यांची प्रशासकीय गरजेनुसार कार्यालयांतर्गत बदली करण्याचे अधिकार त्या त्या कार्यालय प्रमुखास असतील.

८. लेखा व कोषागारे गट-क सेवा मधील सरळसेवेची प्रादेशिक संवर्गातील रिक्त पदे भरण्याकरिता पुढे नमूद केल्याप्रमाणे प्रादेशिक निवड समिती स्थापित करण्यात येत आहे.

अ) लेखा व कोषागारे गट-क सेवा

१.	अध्यक्ष	:	प्रादेशिक सह संचालक / उपसंचालक, लेखा व कोषागारे
२.	सदस्य	:	अनुसूचित जाती / अनुसूचित जमाती / इतर मागासवर्गीय या प्रवर्गातील गट-अ मधील अधिकारी
३.	सदस्य	:	गट-अ मधील अल्पसंख्याक अधिकारी
४.	सदस्य	:	सर्वसाधारण प्रवर्गातील गट-अ अधिकारी

उक्त निवड समितीमध्ये सर्वसाधारण प्रवर्ग किंवा [illegible] प्रवर्गांपैकी कोणत्याही प्रवर्गातील एक प्रतिनिधी महिला असणे अनिवार्य असेल.

प्रादेशिक सहसंचालक/उपसंचालक, लेखा व कोषागार [illegible] प्रादेशिक निवडसमितीचे काम पाहतील.

स्थानिक निधी लेखा गट-क सेवा संवर्गातील सरळसेवेची प्रादेशिक स्तरावरील रिक्त पदे भरण्याकरिता पुढे नमूद केल्याप्रमाणे प्रादेशिक निवड समिती स्थापन करण्यात येत आहे.

ब) <u>स्थानिक निधी लेखा गट-क सेवा</u>

१.	अध्यक्ष	:	प्रादेशिक सह मुख्य लेखापरीक्षक / उपमुख्य लेखापरीक्षक (वरिष्ठ) स्थानिक निधी लेखा
२.	सदस्य	:	अनुसूचित जाती / अनुसूचित जमाती / इतर मागासवर्गीय या प्रवर्गातील गट-अ मधील अधिकारी
३.	सदस्य	:	गट-अ मधील अल्पसंख्याक अधिकारी
४.	सदस्य	:	सर्वसाधारण प्रवर्गातील गट-अ अधिकारी

उक्त निवड समितीमध्ये सर्वसाधारण प्रवर्ग किंवा उपरोक्त प्रवर्गांपैकी कोणत्याही प्रवर्गातील एक प्रतिनिधी महिला असणे अनिवार्य असेल.

प्रादेशिक सह मुख्य लेखापरीक्षक / उपमुख्य लेखापरीक्षक (वरिष्ठ) उपलब्ध नसतील तेव्हा मुख्य लेखापरीक्षक निर्देशित करतील असा सह मुख्य लेखापरीक्षक / उपमुख्य लेखापरीक्षक (वरिष्ठ) प्रादेशिक निवडसमितीचे काम पाहील.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने.

(शि.बा. आडेकर)
उप सचिव वित्त विभाग.

प्रत

राज्यपाल यांचे सचिव
मुख्य सचिव
मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव
उपमुख्यमंत्र्यांचे सचिव
मंत्री (वित्त) यांचे खाजगी सचिव
राज्यमंत्री (वित्त) यांचे खाजगी सचिव
प्रधान सचिव, सामान्य प्रशासन विभाग
संचालक, लेखा व कोषागार संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
मुख्य लेखापरीक्षक, स्थानिक निधि लेखा, कोकण भवन, नवी मुंबई.
अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई
सर्व विभागीय सह/उपसंचालक, लेखा व कोषागारे
सर्व सहमुख्य लेखापरीक्षक /उपमुख्य लेखापरीक्षक (वरिष्ठ), स्थानिक निधि लेखा
सर्व उपमुख्य लेखापरीक्षक (कनिष्ठ), स्थानिक निधि लेखा
सर्व कोषागार अधिकारी
कार्यासन अधिकारी, कार्यासन-१२, सामान्य प्रशासन विभाग,मंत्रालय,मुंबई.
निवड नस्ती (कोषा. प्रशा. ३)

दिनांक: ९ मार्च, २००९ चे सहपत्र

परिशिष्ट - क

[illegible]

केलेले संवर्ग दर्शविणारे विवरणपत्र

लेखा व कोषागारे संचालनालय

कार्यालय		समाविष्ट होणारे संवर्ग	नव्याने निर्माण केलेला समकक्ष संवर्ग
संचालनालय, लेखा व कोषागारे / विभागीय सह /उपसंचालक, लेखा व कोषागारे	१	कनिष्ठ लिपिक / लिपीक टंकलेखक / रोखपाल	लेखा लिपीक
	२	वरिष्ठ लिपीक / लिपिकी सहायक / संगणक चालक/ रोखपाल	कनिष्ठ लेखापाल
	३	सहायक अधीक्षक / सहायक कोषागार निरीक्षक / उपलेखापाल	वरिष्ठ लेखापाल
अधिदान व लेखा कार्यालय	१	लिपीक टंकलेखक / कनिष्ठ लिपीक	लेखा लिपीक
	२	वरिष्ठ लिपीक	कनिष्ठ लेखापाल
	३	निवडश्रेणी लिपीक/ उपलेखापाल	वरिष्ठ लेखापाल
कोषागार कार्यालय	१	लिपीक टंकलेखक / रोखपाल	लेखा लिपीक
	२	वरिष्ठ लिपीक/ मुद्रांक प्रमुख लिपीक	कनिष्ठ लेखापाल
	३	उपकोषागार अधिकारी (निवडश्रेणी) / उपलेखापाल	वरिष्ठ लेखापाल

स्थानिक निधी लेखा

कार्यालय		समाविष्ट होणारे संवर्ग	नव्याने निर्माण केलेला समकक्ष संवर्ग
मुख्य लेखा परीक्षक/ विभागीय सहमुख्य लेखा परीक्षक/ उपमुख्य लेखा परीक्षक (वरिष्ठ)/ उपमुख्य लेखा परीक्षक	१	कनिष्ठ लिपीक / लिपीक टंकलेखक	लेखापरीक्षा लिपीक
	२	वरिष्ठ लिपीक/ कनिष्ठ लेखापरीक्षक/ किंवा समकक्ष दुय्यम लेखापरीक्षक	कनिष्ठ लेखापरीक्षक
	३	सहायक अधीक्षक/ निवडश्रेणी लिपीक/ किंवा समकक्ष लेखापरीक्षक श्रेणी २	वरिष्ठ लेखापरीक्षक